

ТЕОРЕТИЧНЕ ТРАКТУВАННЯ КАТЕГОРІЙ «КАПІТАЛ» ТА «КАПІТАЛІЗАЦІЯ» У БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

THEORETICAL DETERMINING THE CATEGORIES "CAPITAL" AND "CAPITALIZATION" IN THE BANKING ACTIVITY

УДК 336.7

<https://doi.org/10.32843/bSES.50-53>**Ільчук П.Г.**

д.е.н., професор, завідувач кафедри технологій управління
Національний університет
«Львівська політехніка»

Коць О.О.

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів
Національний університет
«Львівська політехніка»

Кудь А.О.

студентка
Національний університет
«Львівська політехніка»

Ishuk Pavlo

Lviv Polytechnic National University

Kots Oha

Lviv Polytechnic National University

Kud Anastasia

Lviv Polytechnic National University

У статті розглянуто теоретичне трактування економічних категорій «капітал банків» та «капіталізація банків». Систематизація теоретичних трактувань науковцями капіталу банку дала змогу поділити їх на такі дві групи: капітал банку як власний капітал (дорівнює активам за мінусом зобов'язань); капітал банку як сукупність усіх ресурсів банку (дорівнює активам). Доведено доцільність дотримання першого підходу до визначення теоретичної сутності капіталу банку. Визначення терміна «капіталізація» в банківській діяльності здійснено на основі систематизації поглядів науковців на такі чотири групи: напрям зміни капіталу банку – збільшення; спосіб зміни обсягу капіталу банку – реінвестування прибутку; характеристика капіталу банку; характеристика діяльності банку. Доведено, що доцільним є трактування капіталізації у таких двох варіантах: як процес та як показник (індикатор). Задля підвищення капіталізації банків запропоновано перелік заходів, вжиття яких у банківській діяльності є доцільним.

Ключові слова: банк, капітал, капіталізація, банківська система, трактування сутності.

В статье рассмотрены теоретические трактовки экономических категорий «капи-

тал банков» и «капитализация банков». Систематизация теоретических трактовок учеными капитала банка позволила разделить их на такие две группы: капитал банка как собственный капитал (равен активам за вычетом обязательств); капитал банка как совокупность всех ресурсов банка (равен активам). Доказана целесообразность соблюдения первого подхода к определению теоретической сущности капитала банка. Определение термина «капитализация» в банковской деятельности осуществлено на основе систематизации взглядов ученых на такие четыре группы: направление изменения капитала банка – увеличение; способ изменения объема капитала банка – реинвестирование прибыли; характеристика капитала банка; характеристика деятельности банка. Доказано, что целесообразной является трактовка капитализации в таких двух вариантах: как процесс и как показатель (индикатор). С целью повышения капитализации банков предложен перечень мер, внедрение которых в банковскую деятельность является целесообразным.

Ключевые слова: банк, капитал, капитализация, банковская система, трактовка сущности.

Due to changing trends in the banking sector, the growing demands on banks require more detailed research on the capitalization of banks and the banking system, as well as a mechanism to increase its level, which will contribute to the growth of the national economy. The article deals with the theoretical interpretation of the economic categories "capital" and "capitalization" of banks. The systematization of the theoretical interpretations of the bank's "capital" by scientists was performed into 2 groups: 1) as equity (equal to assets minus liabilities), 2) as all bank's resources (equal to assets). The expediency of adhering to the first approach for determining the theoretical essence of bank capital has been proved. It is proposed to treat the "capital" of the bank as "the value of assets less liabilities, which belongs to the bank's owners and is a source of their liability to counterparties". The concept of bank capital is closely related to such economic category as capitalization. The insufficient level of capitalization of the banking system of Ukraine is the problem that has been present throughout the years of independence. The definition of the category "capitalization" in banking is based on the systematization of the scientists' interpretations into 4 groups: 1) as a direction of change of bank capital – increase; 2) as a way of changing the bank's capital volume – reinvesting profits; 3) as a characteristic of bank's capital; 4) as a characteristic of bank's activity. It has been proved expedient to interpret "capitalization" in two variants: 1) as a process and 2) as an indicator: 1) capitalization is the process of increasing the bank's capital by reinvesting profits, issuing shares, and other securities that ensures stable functioning of the bank, maintaining its liquidity and financial stability; 2) capitalization is a relative indicator that characterizes the level of bank's / banking system's capital adequacy compared to other indicators of activity (assets, GDP, profit, etc.). In order to increase the capitalization of banks, the list of measures that should be implemented in banking is proposed.

Key words: bank, capital, capitalization, banking system, essence interpretation.

Постановка проблеми. Сьогодні розвиток банківської системи України залежить від змоги подолати кризові явища, а також вирішити наявні проблеми. Для забезпечення стабільності як банку, так і банківської системи загалом потрібно залучати та підтримувати достатній обсяг капіталу. Обсяг капіталу банку – це один із найвагоміших чинників, завдяки якому є можливість оцінити перспективи розвитку як окремих банків, так і банківської системи загалом, а зростання рівня капіталізації забезпечує фінансову стійкість, конкурентоспроможність банків, а також робить їх інвестиційно привабливими. У зв'язку зі зміною тенденцій у банківському секторі, зростаючими вимогами до банків більш детального дослідження потребують питання капіталізації банків та банківської сис-

теми, а також механізму підвищення її рівня, що сприятиме зростанню національної економіки.

Капітал банку є одним із найважливіших показників надійності капіталовкладень для вкладника, адже капітал стає джерелом відшкодування збитків, якщо настане банкрутство банку, тобто величина власного капіталу має бути досить великою для ефективного й стабільного функціонування банку. Низький рівень капіталізації банків може послабити не тільки становище банківського сектору, але й цілої економіки держави. Отже, щоби досягти успіху на ринку банківських послуг, банкам потрібно збільшувати капітал.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні дослідженням капіталу банків та капіталізації банківської системи України займаються

Є.М. Андрущак, С.В. Байталюк, С.Б. Беспалий, Н.З. Блащук-Дев'яткіна, Л.О. Вдовенко, Г.О. Верич, З.М. Васильченко, Є.С. Гарбар, Я.В. Грудзевич, У.Я. Грудзевич, Ю.Ю. Гусєва, А.І. Гутовська, Е.В. Демчишина, М.І. Диба, І.Б. Дмитренко, О.В. Добровольська, І.В. Доманецький, А.О. Дробязко, І.Ю. Зайцева, В.В. Коваленко, З.Р. Костак, О.В. Лисенок, О.В. Неізнєстна, Є.С. Осадчий, Н.С. Островська, Л.О. Петик, Л.О. Примостка, В.С. Стойка, С.М. Халатур, К.Ф. Черкашина, О.С. Черненко, О.Ю. Швец, А.М. Шевчук, О.І. Щуревич та інші науковці. Беручи до уваги часті зміни банківського законодавства, а також вимог НБУ щодо розміру капіталу банків, вважаємо необхідним ґрунтовне аналізування теоретичних підходів до трактування економічних категорій «капітал» та «капіталізація» банківської системи задля розроблення теоретико-прикладних рекомендацій щодо формування капіталу банку та підвищення капіталізації банківської системи України.

Постановка завдання. Основною метою статті є теоретичне дослідження економічних категорій «капітал» та «капіталізація» у банківській діяльності, систематизація наявних підходів до визначення економічної сутності досліджуваних категорій, формування авторської позиції щодо їхнього трактування.

Виклад основного матеріалу дослідження. До правового забезпечення формування банківського капіталу можна зарахувати такі нормативно-правові акти, як Закон України «Про банки і банківську діяльність» [20], Закон України «Про Національний банк України» [21], Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» [22], Закон України «Про акціонерні товариства» [19], постанови та інструкції Національного банку України (НБУ). На сучасному етапі економічного розвитку України питання збільшення розміру власного капіталу банку, а також капіталізації всієї банківської системи є актуальним, адже необхідний обсяг власних коштів допоможе банку вирішити таке завдання, як підтримання платоспроможності, та сприятиме ефективному функціонуванню на ринку.

Узагальнені наявні трактування поняття «капітал банку» наведено в табл. 1.

Результати аналізування показали, що трактування поняття «капітал банку» має два основних напрями: як власний капітал (активи мінус зобов'язання); як сукупний капітал (активи). Вважаємо, що другий підхід є доцільним для підприємств, проте з огляду на специфіку банківської діяльності, його недоцільно застосовувати для банків, адже вже у фінансовій звітності маємо чітке розмежування на капітал та зобов'язання, тому ототожнювати капітал банку та капітал підприємства недоцільно, хоча діяльність банку має підприємницький характер. Наявність окремого регулятора у банківському секторі та необхідність

дотримуватися специфічних (не властивих усім підприємствам) правил ведення бізнесу зумовлює потребу більш конкретизованого розгляду категорії «капітал банку». Отже, вважаємо за доцільне трактувати капітал банку відповідно до першого підходу (як власний капітал) і розглядати його як «вартість активів за мінусом зобов'язань, що належать власникам банку і є джерелом їхньої відповідальності перед контрагентами». НБУ ототожнює поняття «капітал банку» та «власний капітал банку» і зараховує до його складу такі компоненти, як статутний капітал, емісійні різниці, незареєстрований статутний капітал, інший додатковий капітал, резервні та інші фонди банку, резерви переоцінки, нерозподілений прибуток (непокритий збиток) [29].

Визначення обсягу та достатності капіталу здійснюється за допомогою рекомендацій Базельського комітету. Відповідно до них капітал банку поділяється на основний та додатковий [28]. Якщо говорити про основний, то до нього належать зареєстрований статутний капітал, додаткові внески акціонерів, прибуток, який залишається на збільшення статутного капіталу, а також емісійні різниці, резервні фонди, загальні резерви та інші фонди банків. Щодо додаткового капіталу, то сюди можна зарахувати резерви під заборгованість за кредитними операціями, субординований борг, нерозподілений прибуток за минулі роки та прибуток звітного року [27].

Капітал банку має значний вплив на ефективність діяльності банку й виконує три важливі функції. Першою є захисна функція. Вона полягає в тому, що достатня частка капіталу дає змогу знизити ризик під час здійснення банківських операцій та надає певний захист інтересів клієнтів банку у разі банкрутства. Другою функцією є оперативна. Її сутність полягає в тому, що банк може інвестувати кошти в придбання нерухомості, землі, обладнання, відкриття нових філій, необхідних для роботи банку. Третьою функцією є регулююча. В її основі лежить принцип достатності та адекватності, тобто обсяг капіталу повинен враховувати ступінь ризиковості активів банку [10].

Сьогодні серед банків найпопулярнішим є спосіб збільшення капіталу за допомогою власних коштів акціонерів. Проте в цьому разі НБУ здійснює ретельну перевірку джерел походження цих коштів. Зі всіх джерел наповнення капіталу банку все ж таки найпростішим є спосіб за допомогою прибутку. Якщо говорити про 2019 р., то банківська система України отримала високий рівень прибутковості порівняно з минулими роками, але, незважаючи на позитивну динаміку, все ж таки є багато збиткових банків. Причиною чого може бути неефективне використання активів. У цьому разі можна збільшувати власний капітал через злиття банків, поглинання чи створення холдингів та альянсів [35].

Таблиця 1

Трактування поняття «капітал банку»

Автори, джерела	Визначення
<i>Капітал банку виключно як власний капітал (дорівнює активам за мінусом зобов'язань)</i>	
А.М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій-Вергуненко та інші науковці [3], В.В. Фостяк [33]	Капітал банку – це спеціально створені фонди й резерви, призначені для забезпечення його економічної стабільності та погашення можливих збитків, які перебувають у користуванні банку впродовж усього періоду його функціонування.
А.М. Мороз та інші науковці [5]	Капітал банку – це власний капітал банку, який складається зі статутного, резервного та інших фондів, призначення яких полягає у забезпеченні фінансової сталості, комерційної та господарської його діяльності, а також нерозподілених прибутків поточного й минулого років.
О.В. Васюренко, К.О. Волохата [8]	Капітал банку – це фонд ресурсів, що були внесені засновниками, акціонерами (учасниками) банку й належать їм. Він складається зі статутного фонду, загальних резервів і фондів банку та нерозподіленого прибутку.
Ж.Д. Довгань [15]	Капітал банку – це сукупність внесених власниками – учасниками капіталу власних коштів, які зростають у результаті ефективної банківської діяльності в процесі капіталізації прибутку, а також за рахунок додаткових вливань з боку учасників.
Закон України «Про банки і банківську діяльність» [20]	Капітал банку – це залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань.
Н.С. Островська, О.Ю. Швець [28]	Капітал банку – це грошові кошти, внесені акціонерами (засновниками банку), а також кошти, утворені в процесі діяльності банку, для забезпечення його економічної самостійності та фінансової стійкості протягом усього періоду його діяльності.
Л.О. Примостка [30]	Капітал банку – це власні кошти акціонерів (власників банку), внесені ними на свій ризик задля отримання доходів.
В.В. Солошенко, В.Є. Волохата [31]	Капітал банку – це окремий об'єкт управління, який включає власні кошти засновників (акціонерів, власників) банку, що об'єднані у фонди та резерви й здатні забезпечити проведення банківських операцій з надання послуг із досягненням певної величини економічної вигоди.
<i>Капітал банку як сукупність усіх ресурсів банку (дорівнює активам)</i>	
М.Д. Алексеєнко [2]	Капітал банку – це кошти і виражена у грошовій формі частка майна, що перебуває у розпорядженні банків і використовується ними для здійснення операцій із розміщення коштів та надання послуг задля одержання прибутку.
М.І. Діба, Є.С. Осадчий [13]	Капітал банку – це складова частина ресурсів банку, якими вільно управляють і які використовують в операційній діяльності менеджери банку.
Енциклопедія банківської справи [16]	Капітал банку – це сукупність різних видів грошових капіталів, коштів, які банк використовує у вигляді банківських ресурсів для забезпечення своєї діяльності, здійснення різноманітних банківських операцій та отримання прибутку.
А.Г. Завгородній, Г.Л. Вознюк [17]	Капітал банку – це сукупність грошових капіталів (власних та залучених), якими оперує банк, що приносять прибуток.
В.В. Коваленко, К.Ф. Черкашина [23]	Капітал банку – це сукупність банківських ресурсів у матеріально-речовій формі, у формі нематеріальних та фінансових активів, що виражені у грошовій формі, сформовані за рахунок власних коштів, залучених і позичених коштів на грошовому ринку, які використовуються банком для здійснення банківської діяльності задля одержання прибутку.

Джерело: узагальнено авторами на основі [2; 3; 5; 8; 13; 15; 16; 17; 20; 23; 28; 30; 31; 33]

Щодо обсягу капіталу, то його кожен банк визначає самостійно, але при цьому враховуються певні чинники, такі як рівень мінімальних вимог НБУ до статутного капіталу, адже їх підвищення збільшує потребу у капіталі; специфіка клієнтської бази (чим більше великих вкладників, тим більше має бути капітал); характер активних операцій (чим вище ризик операції, тим більше має бути обсяг капіталу) [29]. Обсяг капіталу банків також пов'язаний зі ставками по кредитах та депозитах [24].

Поняття капіталу банку тісно пов'язане з такою економічною категорією, як капіталізація. Недостатній рівень капіталізації банківської системи України є проблемою, яка присутня впродовж усіх років незалежності. Наприклад, частка статутного

капіталу банківської системи України ніколи не перевищувала 35%, водночас у Європі вона становить більше 40%, а у США – 80% [12], тому сьогодні є необхідним збільшення рівня капіталізації банківської системи України, що допоможе банкам здійснювати ефективне фінансове посередництво на ринку банківських послуг. Високий рівень капіталізації є показником міцності банківської системи, а також чинником підвищення надійності, платоспроможності та стійкості банків [9].

В табл. 2 наведені визначення терміна «капіталізація в банківській діяльності».

Отже, проаналізувавши наведені вище визначення терміна «капіталізація», можемо зробити висновок, що їх більшість визначає зміну обсягу

Значення терміна «капіталізація в банківській діяльності»

Автори, джерела	Визначення
<i>Напрямок зміни капіталу банку – збільшення</i>	
З.М. Васильченко, В. Доманецький [7], Є.С. Гарбар [11], В.С. Стойка [32]	Збільшення обсягу капіталу; сукупна максимальна вартість акцій та облігацій, які може випустити банк; збільшення вартості банку у зв'язку зі зростанням його ринкової вартості; додатковий випуск акцій задля збільшення капіталу або спрямування частини доходів (прибутку, дивідендів) на збільшення капіталу банку.
І.Ю. Зайцева, А.І. Гувовська [18, с. 120]	Процес нарощення капіталу банку, що відбувається за рахунок власного прибутку і зовнішніх джерел та призначений для покриття його ризиків та збільшення вартості банку.
З.Р. Костак [25, с. 78]	Збільшення обсягів банківського капіталу.
НБУ [29]	Збільшення обсягу капіталу банку; збільшення вартості банку у зв'язку зі зростанням його ринкової вартості.
<i>Спосіб зміни обсягу капіталу банку – реінвестування прибутку</i>	
А.А. Благодатин, А.М. Лозовський, Б.А. Райзбер [6]	Спосіб розподілу, використання прибутку, відповідно до якого весь прибуток або його частина спрямовується на розвиток банку, а не виплачується власникам; спосіб збільшення статутного капіталу банку шляхом перерозподілу власного капіталу банківської установи.
В.В. Коваленко [23], В.К. Хлівний [34, с. 28]	Комплекс дій, спрямованих на реальне збільшення обсягу капіталу банку шляхом реінвестування отриманого прибутку, залучення грошових коштів та їх еквівалентів ззовні, а також за рахунок консолідації та концентрації.
<i>Характеристика капіталу банку</i>	
Л.О. Матлага [26, с. 378]	Власні кошти чи власний капітал банків та його достатність для покриття прийнятих ризиків.
О.М. Момот [27]	Структура капіталу банку.
<i>Характеристика діяльності банку</i>	
Л.О. Вдовенко, О.С. Черненко [9]	Спроможність банку виконувати свої фінансові зобов'язання щодо можливості надання кредиту, тобто повноцінно здійснювати функцію фінансового посередництва на ринку.

Джерело: узагальнено авторами на основі [6; 7; 9; 11; 18; 23; 25; 26; 27; 29; 32; 34]

капіталу банку, вказує на необхідні заходи для його створення або визначає можливість створення доданої ним вартості. Проте так чи інакше науковці поєднують категорії «капітал» та «капіталізація». Нами було виокремлено ключові відмінності у визначенні категорії «капіталізація у банківській діяльності», а саме капіталізація як напрям зміни капіталу банку – збільшення, капіталізація як спосіб зміни обсягу капіталу банку – реінвестування прибутку, капіталізація як характеристика капіталу банку, капіталізація як характеристика діяльності банку.

Зважаючи на необхідність конкретизації досліджуваної категорії для потреб подальших досліджень, а також здійснивши ґрунтовне аналізування визначення капіталізації в банківській діяльності, вважаємо за доцільне трактувати його у таких двох варіантах: як процес та як показник (індикатор). Отже, капіталізація – це процес збільшення обсягу капіталу банку за допомогою реінвестування отриманого прибутку, випуску акцій та інших цінних паперів, що забезпечує стабільне функціонування банку, підтримання його ліквідності та фінансової стійкості; капіталізація – це відносний показник, що характеризує рівень забезпеченості банку або банківської системи капіталом порівняно з іншими показниками діяльності (активами, ВВП, прибутком тощо). Такий підхід дасть змогу

як сутнісно розуміти цю економічну категорію, так і застосовувати чіткий критерій порівняння як для різних фінансових установ (банків), так і для банківських систем різних країн.

НБУ для здійснення ефективної політики капіталізації розділяє банки на добре капіталізовані, достатньо капіталізовані, недостатньо капіталізовані та значно недокапіталізовані. На цей розподіл значно впливають значення нормативів адекватності регулятивного капіталу [14]. Найбільшу частку серед банків мають недостатньо капіталізовані, що є ще одним підтвердженням необхідності здійснення ефективної політики капіталізації.

На процес капіталізації банків впливають різноманітні чинники, які можна поділити на два види, а саме чинники макрорівня та мікрорівня. Щодо першого виду, то сюди можна зарахувати макроекономічну ситуацію в державі, тобто умови розвитку банківського сектору, ринкову кон'юнктуру, регулятивну політику НБУ, рівень розвитку фондового ринку тощо. До чинників мікрорівня можна зарахувати якість активів банку, можливості й мотивацію власників щодо розвитку банку та інвестування в нього коштів, рівень професіоналізму менеджерів банку тощо [4].

На сучасному етапі розвитку світової економіки майже всі Європейські країни користуються Рекомендаціями Базель III, які були створені після

світової фінансової кризи. Щоб наблизитися до міжнародних стандартів Базель III, НБУ прийняв рішення про необхідність збільшення статутного капіталу банку до 500 млн. грн., що сприятиме підвищенню рівня капіталізації банківської системи України [29].

Задля підвищення капіталізації банків доцільно вживати таких заходів:

- збільшувати обсяг капіталу за рахунок розміщення акцій власної емісії;
- підвищувати рівень адекватності капіталу банку через консолідацію банківської системи (злиття, приєднання, реорганізацію тощо);
- збільшувати капітал банків за рахунок субординованого боргу (шляхом випуску депозитних сертифікатів, банківських облигацій та єврооблігацій);
- збільшувати капітал банку за рахунок реінвестування нерозподіленого прибутку [1];
- здійснити перехід банківської системи України на стандарти Базель III щодо здійснення банківської діяльності загалом та формування капіталу банків зокрема;
- створити привабливі фінансові та податкові умов для стимулювання інвестицій у банківський сектор [28].

Висновки з проведеного дослідження. Так, досліджуючи сутність категорії «капітал банку», ми виявили такі два основні напрями його теоретичного трактування: як власний капітал (активи мінус зобов'язання); як сукупний капітал (активи). Рекомендовано використовувати трактування капіталу банку відповідно до першого підходу (як власний капітал) і розглядати його як «вартість активів за мінусом зобов'язань, що належать власникам банку і є джерелом їхньої відповідальності перед контрагентами». Також було теоретично досліджено підґрунтя ідентифікації категорії «капіталізація», виявлено, що більшість науковців визначає її як зміну обсягу капіталу банку, вказує на необхідні заходи для її формування. Нами було виокремлено такі ключові відмінності у визначенні категорії «капіталізація у банківській діяльності»: капіталізація як напрям зміни капіталу банку – збільшення, капіталізація як спосіб зміни обсягу капіталу банку – реінвестування прибутку, капіталізація як характеристика капіталу банку, капіталізація як характеристика діяльності банку. Рекомендовано трактувати капіталізацію у двох варіантах, а саме як процес та як показник (індикатор). Отже, капіталізація – це процес збільшення обсягу капіталу банку за допомогою реінвестування отриманого прибутку, випуску акцій та інших цінних паперів, що забезпечує стабільне функціонування банку, підтримання його ліквідності та фінансової стійкості; капіталізація – це відносний показник, що характеризує рівень забезпеченості банку або банківської системи капіталом порівняно з іншими показни-

ками діяльності (активами, ВВП, прибутком тощо). Такий підхід дасть змогу як сутнісно розуміти цю економічну категорію, так і застосовувати чіткий критерій порівняння як для різних фінансових установ (банків), так і для банківських систем різних країн.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гудзь П.В., Фірман Р.В. Аналіз капіталізації комерційних банків України та шляхи її нарощення. *Економічний форум*. 2014. № 3. С. 241–247.
2. Алексєнко М.Д. Капітал банку питання теорії і практики : монографія. Київ : КНЕУ, 2002. 276 с.
3. Герасимович А.М., Алексєнко М.Д., Парасій-Вергуненко І.М. та ін. Аналіз банківської діяльності : підручник. Київ : КНЕУ, 2006. 600 с.
4. Андрущак Є.М., Щуревич О.І. Проблеми капіталізації банківської системи України. *Стратегія економічного розвитку України*. 2018. № 42. С. 128–138.
5. Мороза А.М. та ін. Банківські операції : підручник. Київ : КНЕУ, 2002. 476 с.
6. Благодатин А.А., Лозовский А.М., Райзбер Б.А. Финансовый словарь. Москва : ИНФРА-М, 2006. 378 с.
7. Васильченко З.М., Доманецкий І.В. Капіталізація банків України: сучасний стан та проблеми нарощення. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2013. Вип. 1(14). С. 3–10.
8. Васюренко О.В., Волохата К.О. Економічний аналіз діяльності комерційних банків : навчальний посібник. Київ : Знання, 2006. 463 с.
9. Вдовенко Л.О., Черненко О.С. Високий рівень капіталізації – основа зміцнення банківської системи України. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 4. С. 84–96.
10. Гайдаржийська О.М., Щепіна Т.Г., Отрошко В.П. Особливості формування капіталу комерційними банками в Україні. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 7(2). С. 19–24.
11. Гарбар Є.С. Альтернативні шляхи капіталізації банку під час значного дефіциту грошових ресурсів. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2015. № 2(2). С. 35–39.
12. Грудзевич Я.В., Грудзевич У.Я. Капіталізація банківської системи України на сучасному етапі. *Вісник університету банківської справи*. 2016. № 1-2. С. 24–29.
13. Дибя М.І., Осадчий Є.С. Капіталізація банківської системи як чинник підвищення надійності економіки України. *Фінанси України*. 2008. № 6. С. 77–88.
14. Добровольська О.В., Халатур С.М. Капіталізація банків України в умовах глобалізації фінансових ринків. *Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету*. 2016. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vddau_2016_2_48 (дата звернення: 12.12.2019).
15. Довгань Ж.Д. Банківський капітал: суть і значення. *Вісник Національного банку України*. 1998. № 7. С. 18–20.
16. Стельмах В.С. та ін. Енциклопедія банківської справи України. Київ : Молодь, 2001. 680 с.
17. Завгородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. Львів : НУ «Львівська політехніка», 2005. 714 с.

18. Зайцева І.Ю., Гутовська А.І. Капіталізація банків та напрями підвищення капіталізації банківських установ. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. № 55. С. 118–123.

19. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 вересня 2008 р. № 514-VI, редакція від 17 жовтня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17> (дата звернення: 24.12.2019).

20. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-III, редакція від 19 січня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 24.12.2019).

21. Про Національний банк України : Закон України від 20 травня 1999 р. № 679-XIV, редакція від 19 січня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення: 24.12.2019).

22. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV, редакція від 1 січня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення: 24.12.2019).

23. Коваленко В.В., Черкашина К.Ф. Капіталізація банків: методи оцінки та напрями підвищення. Суми, 2010. 152 с.

24. Колесник Я.В., Бараненко Н.В. Ефективна депозитна політика банку як шлях капіталізації прибутку. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2018. № 4. С. 87–92.

25. Костак З.Р. Напрями підвищення рівня капіталізації банків. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія: Економічна*. 2013. Вип. 42. С. 77–83.

26. Матлага Л.О. Особливості капіталізації банківських установ України. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Економіка. 2011. Вип. 17. С. 376–384.

27. Момот О.М. До питання науково-видового подання банківського капіталу. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2018. Вип. 2. С. 178–185.

28. Островська Н.С., Швець О.Ю. Капіталізація банківської системи: сучасний стан та перспективи у трансформаційних умовах розвитку економіки України. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 21. С. 145–150.

29. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 20.01.2020).

30. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку : підручник. Київ : КНЕУ, 2004. 468 с.

31. Солошенко В.В., Волохата В.Є. Економічна сутність банківського капіталу. *Молодий вчений*. 2017. № 1. С. 701–704.

32. Стойка В.С. Проблеми капіталізації комерційних банків України в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2014. Вип. 2. С. 98–103.

33. Фостяк В.В. Теоретико-методичні підходи до аналізу власного капіталу банків України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2013. Вип. 1. С. 303–313.

34. Хлівний В.К. Підвищення капіталізації банку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2014. № 10. С. 27–32.

35. Швець Ю.О., Вернидуб М.Ю. Проблеми та способи підвищення капіталізації банків України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 8. С. 52–57.

REFERENCES:

1. Gudź P.V., Firman R.V. (2014) Analiz kapitalizatsii komertsiiynykh bankiv Ukrainy ta shliakhy yii naroshchennia [Analysis of capitalization of Ukrainian commercial banks and ways to increase it]. *Ekonomichnyi forum*, № 3, pp. 241–247.

2. Aleksieienko M.D. (2002) *Kapital banku pyttannia teorii i praktyky : monohrafiia* [Capital of the Bank of Theory and Practice : monograph]. K. : KNEU, 276 p. (in Ukrainian)

3. Herasymovych A.M., Alekseiienko M.D., Parasii-Verhunenko I.M. et al. (2006) *Analiz bankivskoi diialnosti : Pidruchnyk* [Banking Analysis : A Textbook]. K. : KNEU, 600 p. (in Ukrainian)

4. Andrushchak Ye.M., Shchurevych O.I. (2018) Problemy kapitalizatsii bankivskoi systemy Ukrainy [Problems of capitalization of the banking system of Ukraine. Economic Development Strategy of Ukraine]. *Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy*, № 42, pp. 128–138.

5. Moroz A.M. et al. (2002) *Bankivski operatsii : pidruchnyk* [Banking : a textbook]. K. : KNEU, 476 p. (in Ukrainian)

6. Blahodatyn A.A., Lozovskiy A.M., Raizber B.A. (2006) *Fynansovyi slovnyk* [Financial dictionary]. M. : YNFRA-M, 378 p. (in Ukrainian)

7. Vasylychenko Z.M., Domanetskyi I.V. (2013) Kapitalizatsiia bankiv Ukrainy: suchasnyi stan ta problemy naroshchennia [Capitalization of Ukrainian banks: current state and problems of growth]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, vol. 1(14), pp. 3–10.

8. Vasiurenko O.V., Volokhata K.O. (2006) *Ekonomichnyi analiz diialnosti komertsiiynykh bankiv : navch. posib*. [Economic analysis of commercial banks activity : textbook]. K. : Znannia, 463 p. (in Ukrainian)

9. Vdovenko L.O., Chernenko O.S. (2017) Vysokyi riven kapitalizatsii – osnova zmitsnennia bankivskoi systemy Ukrainy [High level of capitalization – the basis of strengthening of the banking system of Ukraine]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pyttannia nauky i praktyky*, № 4, pp. 84–96.

10. Haidarzhyska O.M., Shchepina T.H., Otroshko V.P. (2017) Osoblyvosti formuvannia kapitalu komertsiiynykh bankamy v Ukraini [Peculiarities of capital formation by commercial banks in Ukraine]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, № 7(2), pp. 19–24.

11. Harbar Ye.S. (2015) Alternatyvni shliakhy kapitalizatsii banku pid chas znachnoho defitsytu hroshovykh resursiv [Alternative ways to capitalize a bank during a significant shortage of cash resources]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho un-tu. Ekonomichni nauky*, № 2(2), pp. 35–39.

12. Hrudzevych Ya.V., Hrudzevych U.Ya. (2016) Kapitalizatsiia bankivskoi systemy Ukrainy na suchasnomu etapi [Capitalization of the banking system of Ukraine at the present stage]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy*, № 1-2, pp. 24–29.

13. Dyba M.I., Osadchyi Ye.S. (2008) Kapitalizatsiia bankivskoi systemy yak chynnyk pidvyshchennia nadiinosti ekonomiky Ukrainy [Capitalization of the banking system as a factor in increasing the reliability of the Ukrainian economy]. *Finansy Ukrainy*, № 6, pp. 77–88.

14. Dobrovolska O.V., Khalatur S.M. (2016) Kapitalizatsiia bankiv Ukrainy v umovakh hlobalizatsii finansovykh rynkiv [Capitalization of Ukrainian banks in the conditions of globalization of financial markets]. *Visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho ahrarnoho universytetu*, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vddau_2016_2_48 (accessed: 24 December 2019).

15. Dovhan Zh.D. (1998) Bankivskyi kapital: sut i znachennia [Banking capital: essence and value]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*, № 7, pp. 18–20.
16. Stelmakha V.S. et al. (2001) *Entsyklopediia bankivskoi spravy Ukrainy* [Encyclopedia of Banking of Ukraine]. K. : Molod, 680 p. (in Ukrainian)
17. Zavhorodnii A.H., Vozniuk H.L. (2005) *Finansovo-ekonomichni slovnyk* [Financial and economic dictionary]. Lviv : Lvivska politehnika, 714 p. (in Ukrainian)
18. Zaitseva I.Yu., Hutovska A.I. (2016) Kapitalizatsiia bankiv ta nappiamy pidvyshchennia kapitalizatsii bankivskyx ustanov [Capitalization of banks and the ways of increasing the capitalization of banking institutions]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, № 55, pp. 118–123.
19. Zakon Ukrainy “Pro aktsionerni tovarystva” [Law of Ukraine “On Joint-Stock Companies”], № 514-VI, base 17.09.2008, actual 17.10.2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17> (accessed: 24 December 2019).
20. Zakon Ukrainy “Pro banky i bankivsku diialnist” [Law of Ukraine “On Banks and Banking”], № 2121-III, base 07.12.2000, actual 19.01.2020. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (accessed: 24 December 2019).
21. Zakon Ukrainy “Pro Natsionalnyi bank Ukrainy” [Law of Ukraine “On the National Bank of Ukraine”], № 679-XIV, base 20.05.1999, actual 19.01.2020. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (accessed: 24 December 2019).
22. Zakon Ukrainy “Pro tsinni papery ta fondovy rynok” [Law of Ukraine “On Securities and Stock Market”], № 3480-IV, base 23.02.2006, actual 01.01.2020. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (accessed: 24 December 2019).
23. Kovalenko V.V., Cherkashyna K.F. (2010) *Kapitalizatsiia bankiv: metody otsinky ta napriamy pidvyshchennia* [Capitalization of banks: valuation methods and directions of increase]. Sumy, 152 p. (in Ukrainian)
24. Kolesnik Ya.V., Baranenko N.V. (2018) Efektyvna depozytna polityka banku yak shliakh kapitalizatsii prybutku [Effective bank deposit policy as a way of capitalization of profit]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, № 4, pp. 87–92.
25. Kostak Z.R. (2013) Napriamy pidvyshchennia rinvia kapitalizatsii bankiv [Directions for raising the level of capitalization of banks]. *Visnyk Lvivskoi komertsiiinoi akademii. Seriia: Ekonomichna*, vol. 42, pp. 77–83.
26. Matlaha L.O. (2011) Osoblyvosti kapitalizatsii bankivskyx ustanov Ukrainy [Features of capitalization of banking institutions of Ukraine]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu “Ostrozka akademiia”. Ser.: Ekonomika*, vol. 17, pp. 376–384.
27. Momot O.M. (2018) Do pytannia naukovo-vydovoho podannia bankivskoho kapitalu [On the issue of scientific-type representation of bank capital]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriia: Ekonomika*, vol. 2, pp. 178–185.
28. Ostrovska N.S., Shvets O.Yu. (2017) Kapitalizatsiia bankivskoi systemy: suchasnyi stan ta perspektyvy u transformatsiinykh umovakh rozvytku ekonomiky Ukrainy [Capitalization of the banking system: current state and prospects in transformational conditions of development of Ukrainian economy]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, vol. 21, pp. 145–150.
29. Ofitsiinyi sait Natsionalnoho banku Ukrainy [Official website of the National Bank of Ukraine]. Available at: <http://www.bank.gov.ua> (accessed: 20 January 2020).
30. Prymostka L.O. (2004) *Finansovy menedzhment u banku : pidruchnyk* [Financial management in the bank : a textbook]. K. : KNEU, 468 p. (in Ukrainian).
31. Soloshenko V.V., Volokhata V.Ye. (2017) Ekonomichna sutnist bankivskoho kapitalu [Economic essence of bank capital]. *Molodyi vchenyi*, № 1, pp. 701–704.
32. Stoika V.S. (2014) Problemy kapitalizatsii komertsiiinykh bankiv Ukrainy v suchasnykh umovakh [Problems of capitalization of commercial banks of Ukraine in modern conditions]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriia: Ekonomika*, vol. 2, pp. 98–103.
33. Fostiak V.V. (2013) Teoretyko-metodychni pidkhody do analizu vlasnoho kapitalu bankiv Ukrainy [Theoretical and methodological approaches to the analysis of equity capital of Ukrainian banks]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, vol. 1, pp. 303–313.
34. Khlivnyi V.K. (2014) Pidvyshchennia kapitalizatsii banku [Increasing Bank Capitalization]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, № 10, pp. 27–32.
35. Shvets Yu.O., Vernydub M.Yu. (2016) Problemy ta sposoby pidvyshchennia kapitalizatsii bankiv Ukrainy [Problems and ways of raising the capitalization of Ukrainian banks]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, № 8, pp. 52–57.